

Borgo

Tuin- en landschapsarchitectuur

Rietvenseweg 10 / 5427 LR Boekel

M 06 559 557 15 / E borgo.veen@gmail.com

Toelichting Landschappelijke Inpassing en KGO Wagenweg 1 te Kuinre

Locatie: Wagenweg 1
8374 ET Kuinre

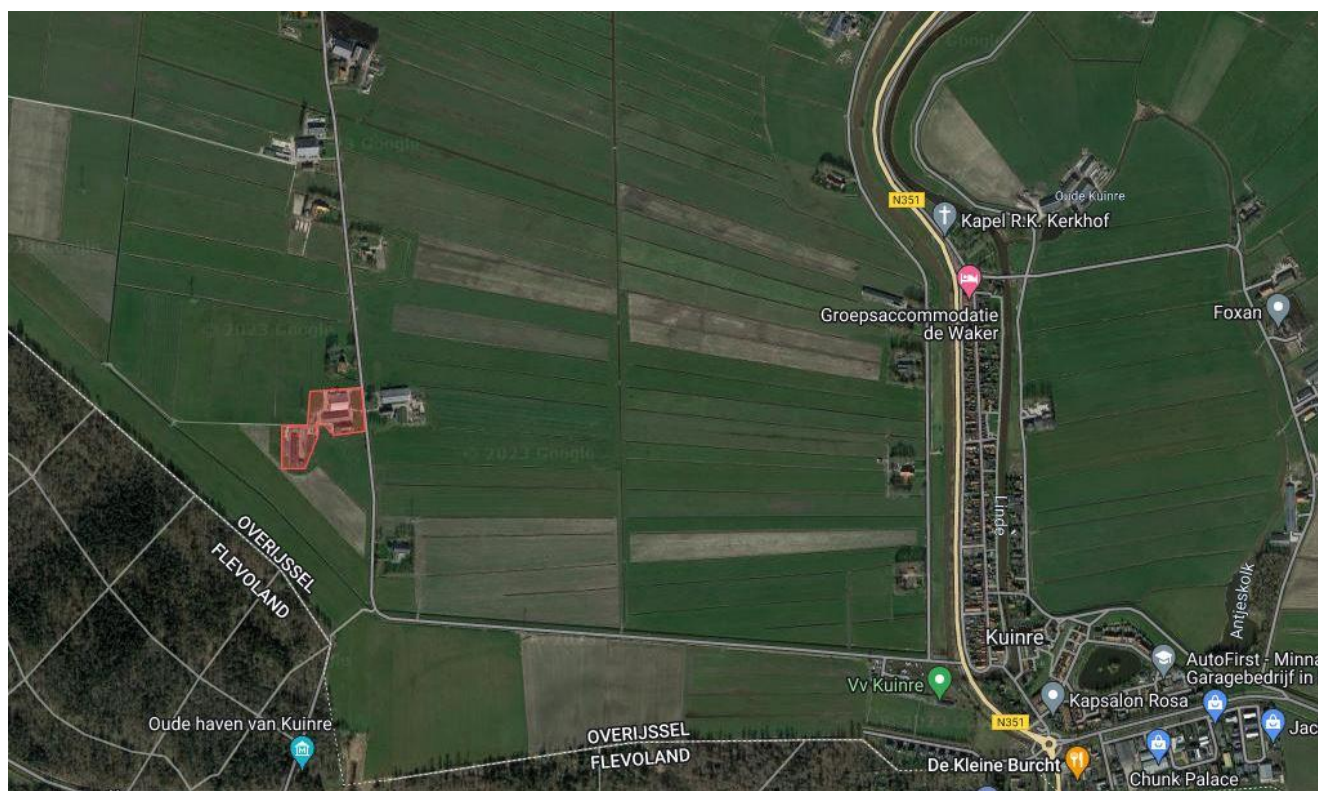
Gemeente: Gemeente Steenwijkerland

Opgesteld door: Borgo Tuin- en Landschapsarchitectuur

J.G. Borgo, tuin- en Landschapsarchitect *bnt* (reg.nr. 3.920313.004)

Datum: Juni 2023
Aangepast augustus 2023, november 2023

Tekeningnummer: 1850.2

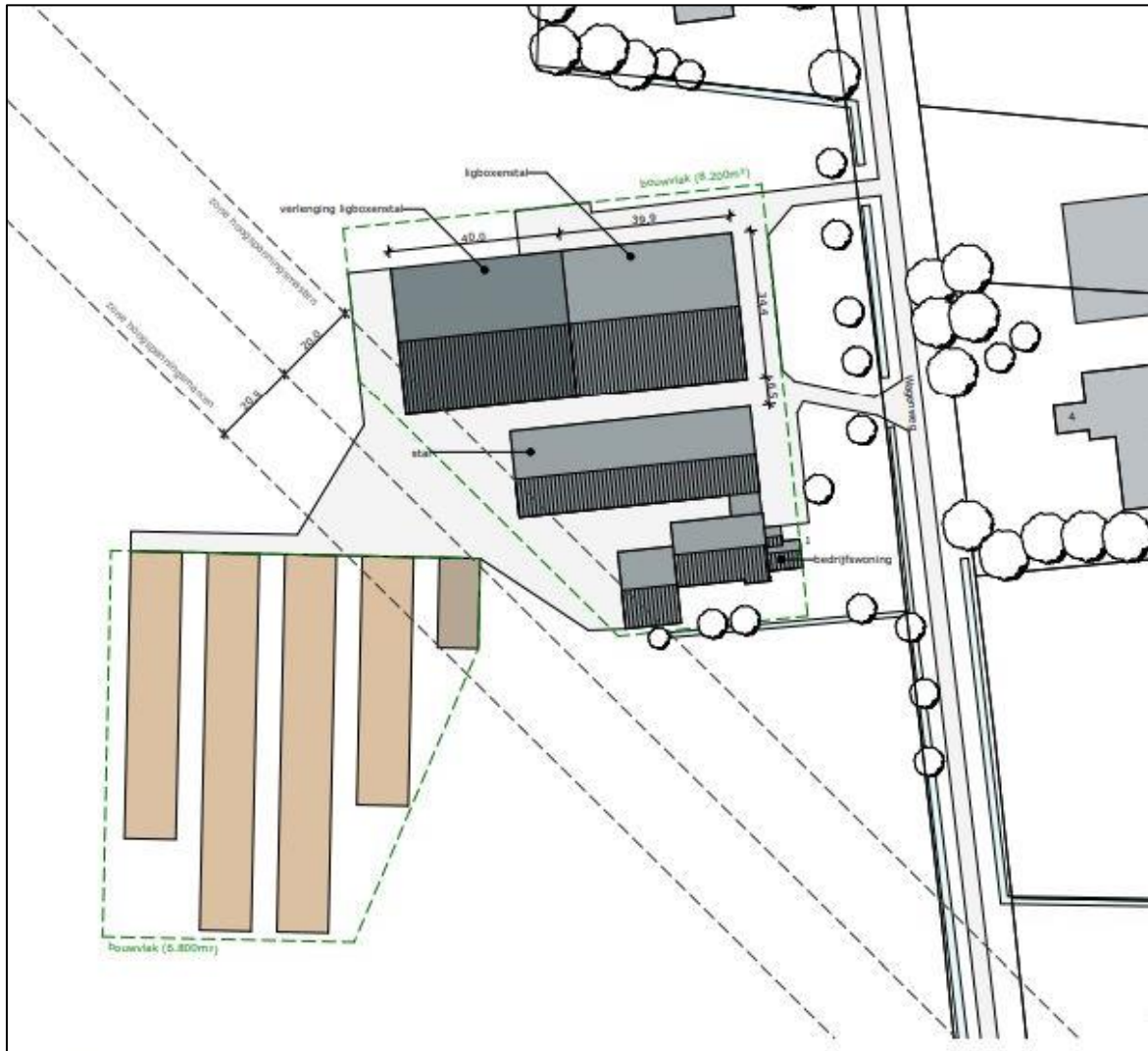

Inhoud

1	Aanleiding	p. 3
2	Het landschap	p. 4
3	Toelichting op het plan	p. 7
4	Beplantingslijst en onderhoud	p. 10

1 Aanleiding

Op de locatie Wagenweg 1 is een melkveehouderij gevestigd. De aanleiding voor het opstellen van dit Landschappelijk Inpassingsplan is het voornemen om de bestaande melkveestal te verlengen, waarvoor wijziging van het bouwblok nodig is. De aanvraag wordt begeleid door Agrifirm Exlan, zij hebben dit Landschappelijk Inpassingsplan bij de Ruimtelijke Onderbouwing toegevoegd.

Afbeelding: gewenste situatie, bron: Agrifirm Exlan.

Bij nieuwe ontwikkelingen zoals deze kunnen bestaande kwaliteiten worden versterkt, waarmee een bijdrage wordt geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit. De Provincie Overijssel hanteert hiertoe het zogenaamde KGO beleid. KGO staat voor Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving. Naast de invulling van de basisinspanning - dit is een goede landschappelijke inpassing - voorziet dit plan in een kwaliteitsimpuls.

2 Het landschap

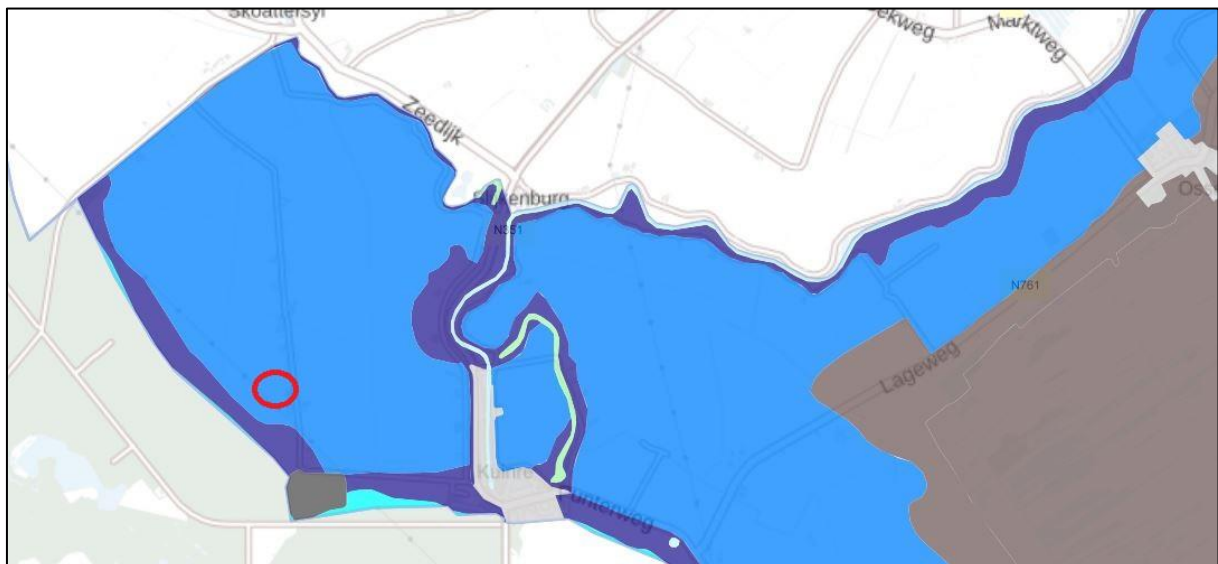
De Provincie Overijssel is een grote provincie met een zeer grote variatie aan landschapstypen. De atlas die de provinciale website biedt is een handig hulpmiddel om alle kenmerken van een gebied te doorgronden (gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel). Onder het tabblad “OMGEVINGSVISIE” zijn de gebiedskenmerken in een vierlagenverdeling weergegeven:

- De natuurlijke laag
- De laag van het agrarisch cultuurlandschap
- De stedelijke laag
- De lust- en leisurelaag

Met name de natuurlijke laag (zeekleilandschap) en de laag van het agrarisch cultuurlandschap (kleiontginningslandschap), zijn in dit verband van belang.

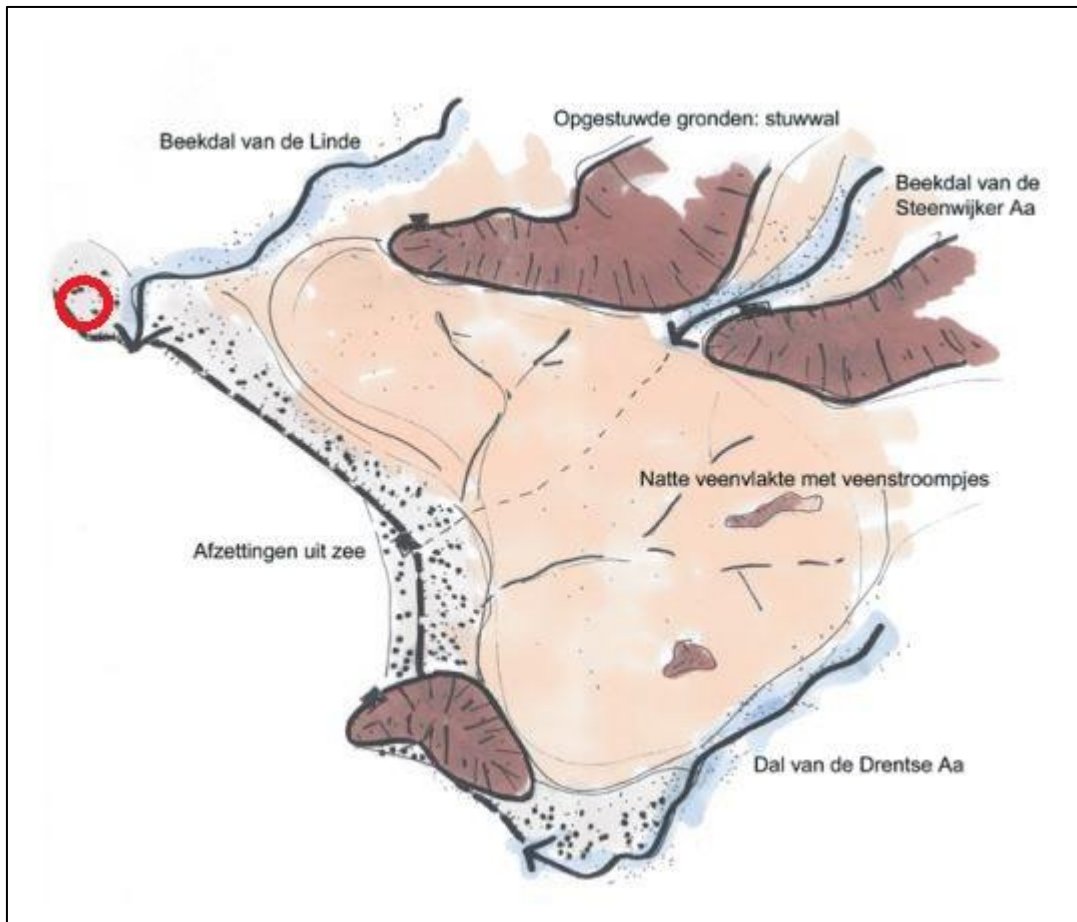
Bij het raadplegen van de geomorfologische kaart via de ‘Atlas van Overijssel’ blijkt dat in het kleigebied, waar de locatie Wagenweg 1 in ligt, onderscheid wordt gemaakt in getijdevlakten en getijderuggen. De getijdevlakte is het grote blauwe vlak op onderstaande afbeelding. De dynamiek van de zee zorgde voor een kustlandschap waarbij hogere ruggen in een getijdevlakte konden ontstaan. De getijderuggen zijn de donkerblauwe delen op de onderstaande afbeelding.

De bedijkingen, de Zuiderzeewerken en de inpolderingen hebben de dynamiek van de zee en het samenspel met de rivieren stilgelegd. Nadat de IJsselmeer polders zijn aangelegd gaat het in feite om een voormalig kustlandschap. De scheiding water-land is verdwenen door de aanleg van de Noordoostpolder in 1942.

Afbeelding: geomorfologie, bron: Atlas van Overijssel. De locatie ligt in de rode cirkel. Blauw: getijdevlakte, getijderuggen, bruin: veen.

Het landschap van Steenwijkerland ligt op de overgang van het hogere Drents Plateau naar het lagere kustlandschap van de voormalige Zuiderzee. Onderstaande afbeelding uit het Landschapsontwikkelingsplan Steenwijkerland (2005) laat zien dat de landschappelijke hoofdstructuur bestaat uit stuwwallen, veengebieden en beken die oorspronkelijk in zee uitmonden.

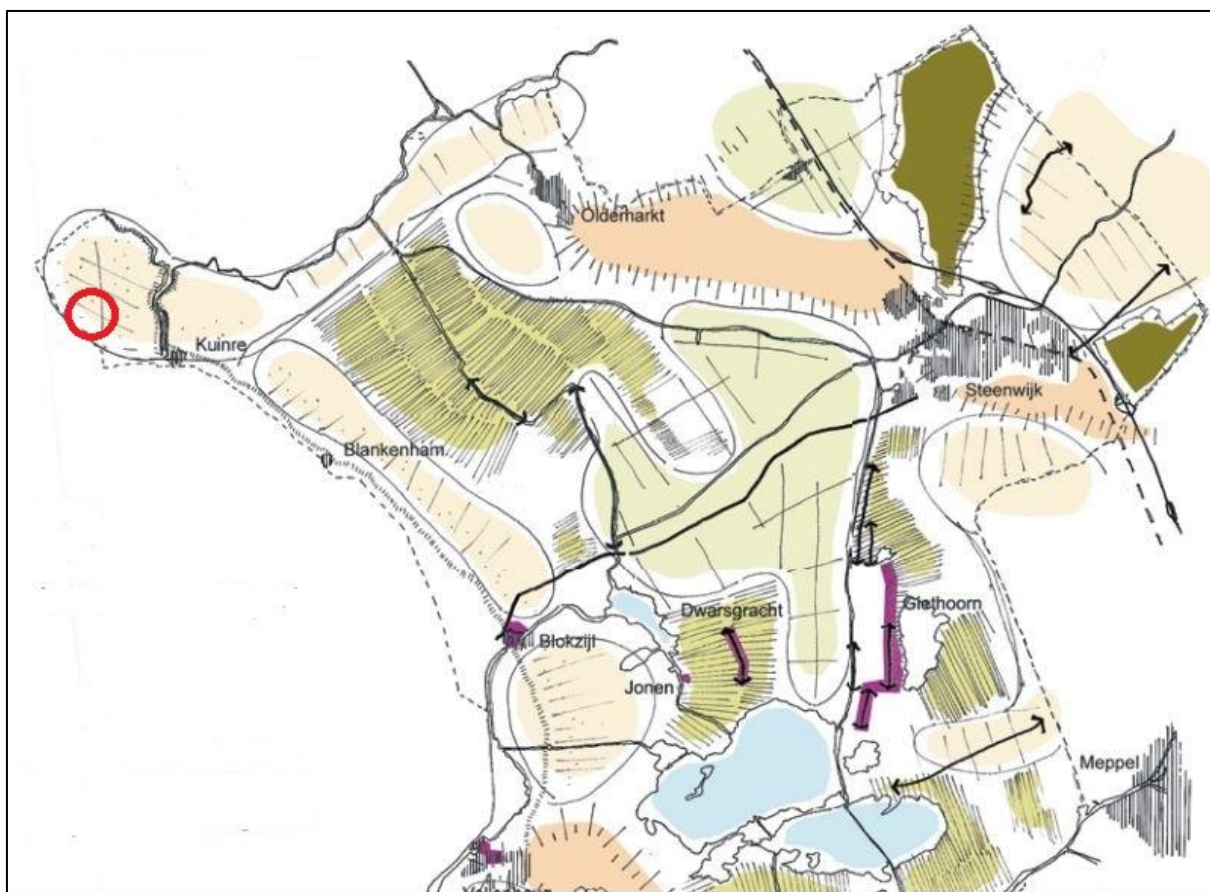

Afbeelding: landschappelijke eenheden, bron: LOP Steenwijkerland (2005). De locatie ligt in de rode cirkel.

Er worden op basis van deze landschapsvormende structuren drie gebieden onderscheiden:

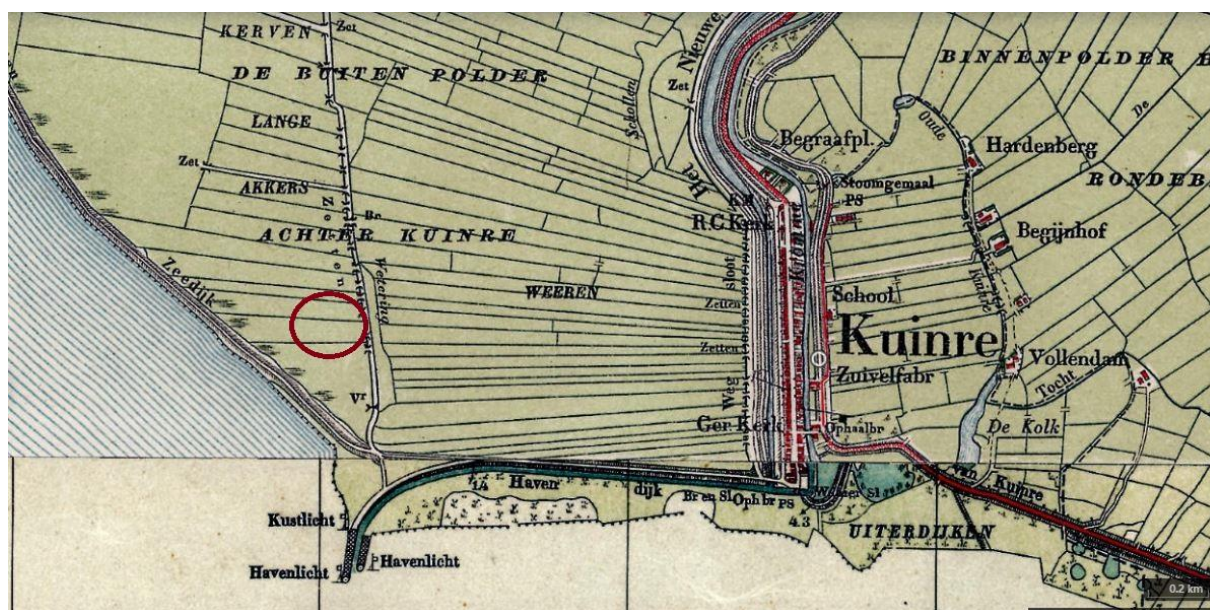
1. Zandgebieden
2. Veengebieden
3. Kleigebieden

Om de verschillende gebieden binnen de grote landschappelijke hoofdstructuur beter herkenbaar te maken, zijn in het LOP Steenwijckeland maatregelen voorgesteld. Door de karakteristieken van elk deelgebied verder te versterken wordt de leesbaarheid van het landschap vergroot. Zo worden de zandgebieden door middel van landschappelijk passende beplantingen besloten gemaakt, of het huidige besloten karakter extra aangezet. Daar tegenover staat het kleigebied dat juist open moet blijven. Dat het gebied laag gelegen is wordt daarmee benadrukt. De landschappelijke verkaveling, zichtbaar door het wegen- en het slotenpatroon is van belang voor de herkenbaarheid van de landschappelijke hoofdstructuur.

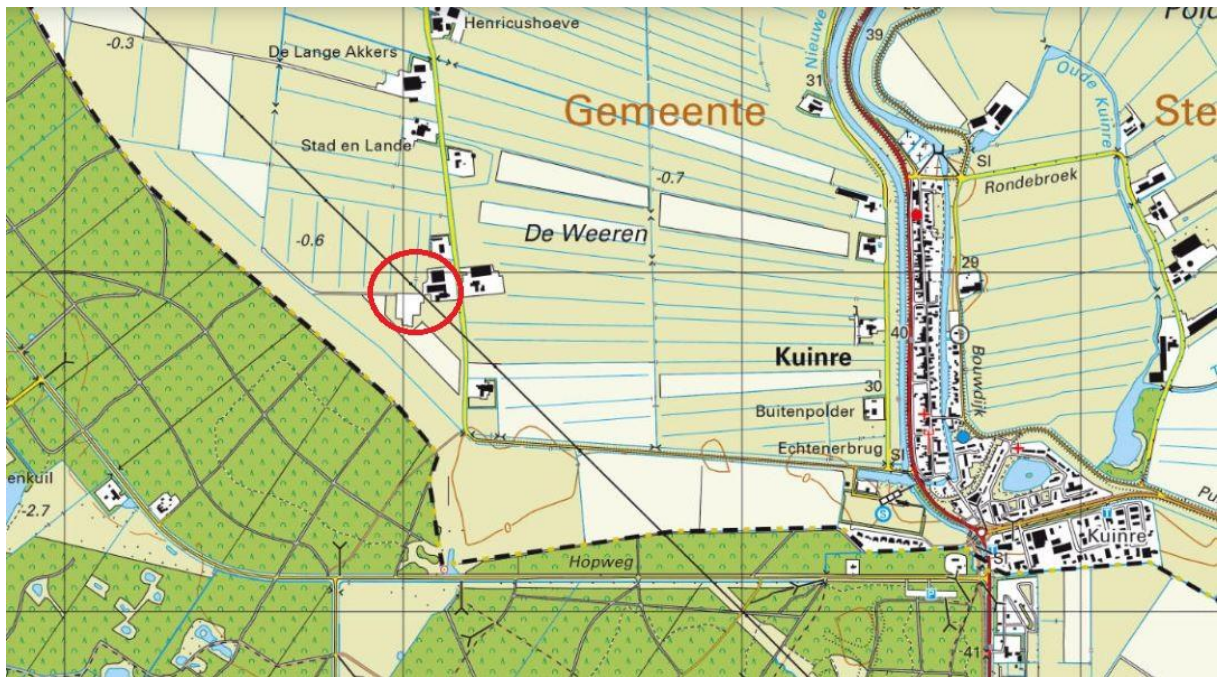

Afbeelding: Landschappelijke hoofdstructuur; bron: LOP Steenwijkerland (2005). De locatie ligt in de rode cirkel. Lichte kleuren: openheid, donkere kleuren: meer besloten.

Landschappelijk en historisch waardevol is de aanwezigheid van de oude zeedijk en de Havendijk als relictten uit de tijd van de Zuiderzee. Om dit inzichtelijk te maken zijn de historische kaart en de huidige topkaart onder elkaar gezet:

De situatie in ca. 1925, bron: topotijdeis.nl. De locatie ligt in de rode cirkel.

De situatie heden, bron: topotijdreis.nl. De locatie ligt in de rode cirkel.

Bij het vergelijken van de historische kaarten kan geconcludeerd worden dat de waardevolle landschapspatronen nog goed herkenbaar zijn. De polders kenmerken zich door hun grootschaligheid en openheid. Het patroon van wegen en waterlopen is rechtlijnig. De boerderijen liggen in een regelmatige afwisseling aan de wegen. Langs de voormalige Zuiderzeedijk is het Kuinderbos (Noordoostpolder, Provincie Flevoland) aangelegd.

3 Toelichting op het plan

Op basis van de landschappelijke karakteristieken zijn de volgende ontwerputgangspunten van toepassing:

- Behoud van de openheid en inspelen op de rationele inrichting van het polderlandschap.
- Het erf mag zich manifesteren als groen eiland in het landschap.
- Vanaf de weg moet de bezoeker het ritme van de ligging van de boerderijen kunnen ervaren.
- Minder mooie delen van het bedrijf, zoals de sleufsilo's aan het zicht onttrekken.
- Gebruik van streekeigen beplanting passend bij het kleigebied.

De bestaande erfbeplanting voldoet aan het wensbeeld en blijft daarom gehandhaafd. Er staan solitaire bomen zoals lindebomen, haagbeuken en een notenboom. De voorzijde van het bedrijf is omlijst met een beukenhaag. Er zijn drie knotwilgen aan de Wagenweg aanwezig. Door drie knotwilgen aan de noordzijde van het bedrijf terug te laten komen wordt het front van de locatie Wagenweg 1 duidelijker. Daarbij is het van belang de haagbeplanting aan de zijde van de Wagenweg door te laten lopen. Achter de haag komen solitaire bomen: els, eik en beuk, zoals dat aan de zuidzijde van het erf ook is gedaan. Om het identiteitsbepalende kenmerk 'het erf als groen eiland in het landschap' extra te versterken voorziet het plan in een singel aan de noordzijde als extra kwaliteitsverbeterende maatregel. De singel moet daartoe minimaal uit vier rijen bestaan en ten minste 5,5 meter breed zijn. Om te voorkomen dat de singel de bebouwing juist benadrukt loopt deze niet helemaal door en volgt het dus juist niet de volledige zijgevel. De sloot aan de achterzijde

dient zich te manifesteren als een goed herkenbaar landschappelijk element. De verharding mag daarom de insteek van de sloot niet raken, er moet minimaal 2 meter ruimte vrij gelaten worden.

Momenteel kijkt men, komende vanuit het zuiden over de Wagenweg, schuin over de achterzijde van het bedrijf. Een schermbeplanting bestaande uit twee rijen gemengd plantsoen voorkomt deze inkijk. Gezien de ligging onder de hoogspanningskabels mag het groene scherm niet hoger worden dan vijf meter.

Het terreindeel met de sleufsilos aan de zuidzijde wordt landschappelijk ingepast door een zeer geleidelijk oplopende grondwal, op onderstaande foto uiterst links.

Het wallichaam zal direct na aanleg worden ingezaaid met een kruidenrijk en/of bloemrijk mengsel, waarna het slechts spaarzaam wordt gemaaid (maximaal tweemaal per jaar). Hiermee wordt niet alleen een inpassing bereikt waardoor de silos opgaan in hun omgeving, maar ook zal het een vergroting van de biodiversiteit opleveren.

Ten behoeve van de opvang van hemelwater dient een voorziening getroffen te worden waar regenwater kan wegzakken op eigen grond. Afhankelijk van de toename van verharding is berekend dat het hier gaat om een voorziening ter grootte van 200 m². Een zaksloot van 130 meter lengte is toereikend. De zaksloot ligt aan de achterzijde van de verlengde stal. De sloot volgt het slootpatroon in het landschap.

Afbeelding: Nieuwe situatie.

Er wordt een verlenging van de stal gerealiseerd. Dit wordt aangegrepen om tegelijkertijd waarden voor landschap en natuur te versterken. De verlenging van het slootpatroon en de vrije ligging van de sloot, de singel, de knotwilgen en de haag zijn extra kwaliteitsverbeterende maatregelen. De grondwal rond de sleufsilos en het zuidelijke groenscherm zorgen voor voldoende landschappelijke inpassing.

4 Beplantingslijst en onderhoud

Bomen

Knotwilg (<i>Salix alba</i>) maat 10-12	3 stuks
Zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>) maat 10-12	1 stuks
Eik (<i>Quercus robur</i>) maat 12-14	1 stuks
Beuk (<i>Fagus sylvatica</i>) maat 12-14	1 stuks

Bosplantsoen

Ten behoeve van de singel: 4 rijen, 1,25 m. x 1,25 m. verspringend verband, 175 stuks bosplantsoen, maat 60-80, tweejarig plantsoen.

Eik (<i>Quercus robur</i>)	50 stuks
Els (<i>Alnus glutinosa</i>)	50 stuks
Kornoelje (<i>Cornus sanguinea</i>)	25 stuks
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)	25 stuks
Vogelkers (<i>Prunus padus</i>)	25 stuks

Ten behoeve van het groenscherm: 2 rijen, 1,25 m. x 1,25 m. verspringend verband, 50 stuks bosplantsoen, maat 60-80, tweejarig plantsoen.

Vlier (<i>Sambucus nigra</i>)	15 stuks
Kornoelje (<i>Cornus sanguinea</i>)	15 stuks
Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)	10 stuks
Meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)	10 stuks

Ten behoeve van de haag: 4 stuks per meter.

Beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)	160 stuks
---------------------------------	-----------

Een extra maatregel ter verbetering van de ecologie is het plaatsen van een torenvalkkast. De plek aan de achterzijde van het bedrijf waar de kast zal worden geplaatst, dient in overleg met de vogelwerkgroep te worden bepaald. Het is een mogelijkheid om een waardevolle ecologische toevoeging te zijn en tegelijkertijd een eventuele veldmuizenplaag in toom te houden.

Onderhoud

De knotwilgen dienen geknot te worden, uiterlijk wanneer de knot bestaat uit zware dikke takken. Dit voorkomt het uitbreken van de stam. In de eerste periode zal dat ongeveer eens in de vier jaar nodig zijn. Daarnaast zullen de bomen gecontroleerd moeten worden watermerkziekte.

De boomband van de solitaire bomen jaarlijks controleren en opkronen.

De singel en het groenscherm afzetten aan de grond. Om geen kaalslag te krijgen dient het gefaseerd te gebeuren.

De beukenhaag eenmaal of tweemaal per jaar knippen.